

Elewiyo de "Rozê 12 Îmamu" bi!

Bülent TOSUN

Asma Payiza Wertêne de "Rozê 12 Îmamu" amaybi. Elewiyânê Austria ki roze guret, rozê xo komanê xo de pia kerd ra, rozê dima ki cem ard peser. Sa Usen be sarê çê u havalê xo, Kerbala de roza 10e Payiza Wertêne de seyid kerdbi.

Elewiyo ni "Rozê 12 Îmamu" (ya ki "Rozê Kerbela"i çutir cene? Are 21 be 23e Payiza Wertêne de rozê "mosimê

pak"u bi. 24ine asme de sebeta "Ana Fatma" rozê guret. Nu, serba ceni u çênkuno. Mordemi, ni rozi nêcene.

"Rozê 12 Îmamu", are 25e Payiza Wertêne be 5e Payiza Peyêne de ame guretene. Roza 6e Payiza Peyêne de "Germa 12 Îmamu" grene, vila kerde. Xêle komanê Elewiyonê Austria, u pêhefto ke rozê dima ama u waxt de "Cemê 12 Îmamu" ki da are.

Dırîkê

Ma, iye ke hetê Pîlumu-riye, Nazmiye, Tercan ra amayme, na yemisê ra vame "dırîkê". Dırîkê raver qewiya. Peyco bena sur. En peyniye de bena şia. Eke tirs heskene, xona ke sura bure. Şirin vazene şia bure.

KAYÊ VINITENÊ

Hüseyin ŞİMŞEK

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

Heto Chop ra:

1- Namonê zonê ma rawo. 2- Tersê "amaene" vate emr. 3- Zerê de thawa çinebiayene.. Misal, her ju isoni ebe i veng dame. 4- Ju dara yemisanê yazı yabanu. 5- Xona rind nêpocio.. Ebe lau be kındıra dame piro. 6- (Ters ra) hurendinamêo dien.. Cün dima genim ya ki payze are u morkerdene. 7- (Ters ra) misal, biza bêniştiriyo.. İ caunê hardye ke asmen ra nijdi manene, berje. 8- Lao ke vasi ra virazene.. Zere nê. 9- (Ters ra) ebe i form dame porê xo.. Zaza ki de ju peyparçık.

Heto cor ra:

1- Ju heyvanê çei.. Zazaki de parçikê şerte. 2- Teyr uca de leyranê xo ane dina, kene pil. 3- Namê ju pelga Zazaki.. (Ters ra) gore hurendinamêwo hireen (nêr) fiilê "amaene" waxto viren-hira de. 4- Ju heyvan, zaf qickeko. 5- (Ters ra) ez, tu, a ya ki o nê, ni per u pia.. 6- Beçıkora esto, ebe inu qurçi keme.. "Cor" nê. 7- (Ters ra) hurendinamêwo dien ebe fiilê "biyene" waxtê nıkay de.. Tersê vatê "so"i. 8- Bonu ke smer kene ci. 9- Ju qabe çıye gredayene, zaf zaf girso.. (Ters ra) "tı vana ez vinon".

CUWABÊ KAYÊ WINITENO VIREN

Heto Chop ra: 1- Heli.. Ejma. 2- Odağ.. An. 3- Gocege. 4- A.. Xort. 5- Bina. 6- Are.. Kas. 7- Do.. Eke. 8- Ber. 9- Res.. Seba.

Heto cor ra: 1- Hega.. Adır. 2- Ero. 3- Locine. 4- Edi.. Be. 5- Ga.. Bêkes. 6- Xeğe.. Ere. 7- Ork. 8- Ma.. Anca. 9- Satena.

Ç i r o k i

Süleyman ÖZDEK

Fême de herkes wayirê leqemo!

Fême (Kabayel), dewonê Pilemoriye rawa. Fême de çeo ke, mordemo ke leqema xo çina mı nêhesno. Verg, kerge, tusk, mozık, tadae, keleze, hêli... Fême de leqemi nia bene derg sone.

Rozê, İsmail Ağa raşa ju mormeki beno, pers keno:

- Bıraye mı tı koti ra yena?

Mormek, cuab dano:

- Ağa, ez Fême ra yenane.

İsmail Ağa:

- Ma bıra bıra, çıra "Fême" vana, vacê "baxçê heywano"!

raa ma

Pelga Zazaki/Kirmancki ⇨ Gağane 2014 ⇨ Amor: 6 ⇨ Cirm: 0,50 Euro

Zazaki ser ju film amaybi Vienna:

Zonê Ma Koti Yo!

Emser "Rocê Filmonê Kurdi-Vienna", are 4 u 9e Gaxan de amay qayt kerdene. Ni karo de rind u delali, serro ra nato FEYKOM ano raşte. Hergo ju rocê di film seyrbi. Ju filmo zonê Zazaki ser ki werte ni roco de amaybi Vienna. Pelga 2. de

Austria de halê misletanê qickeko!

Dina de dewletonê zafino de isonê xêlen ju mislet (sar) ra ye. Misletê ke siğletê, i bino re sermiyanen keno. Bine sistemê qapitalisto de halê mecalê misletê nia ro.

Austria de misletê qickeko (senikan) ra phonc teni ame naskerdene: Xırvatı, Çeki, Sloveni, Macari, Slovaki u Asiği (Romani). Ma, sebata misletê ke amo naskerd biyaene, çı lozimo?

Nika pers bıkiye: 50 serre ra nato, na dewletê de Tırki, Kurdi, Erabi, Zazai, Ecemi ki este; ni, serro ra nato karkerdanê meymani ya ki koçdari niye, hemelatkarê Austriaye. Pelga 3. de

Erzingan ra Apê Xıdır:

Ali DİKME

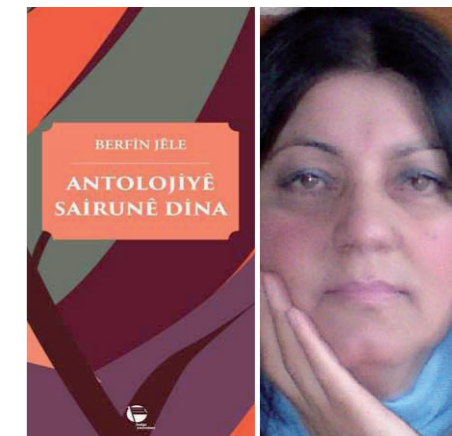
Mı, na amnon Erzingan de Apê Xıdır de ser zonê ma ju mobet kerd. Apê Xıdır, zonê ma zaf rindek qesekeno. Mı cire Raa Ma wende, zaf sabi. Persê mı be cuwabanê Apê Xıdırı, ez wazon ke sima ki biwane. Pelga 2. de

Antolojiyê Sairunê Dina veciya!

Astamol - Nuştuxe Berfin Jêle, ju karo de hewl ard raşte; ju "Antolojiyê Sairunê Dina" ard peser. Nu kitab, Astamol de werte kitabânê Vetişxane Belge de vecia. Vetişxane Belge ra Ragıp Zarakolu, sebata ni antoloji, nia nust: "Siiri, hem zon de muzik u sedaye, hem ki aynê roê taw u demiye. Mı ra gore; Zazaki-Dımilki, zonê ke dina de tewr muzik u seda, veng u qeydey tede estê, dinu ra jüyo. Lawukunê Zazaki de lirizmo henên esto ke, inson sas beno. Berfin Jêle, no kitab de emego hên gırs do ci ke, karo de nianen hona sıfteo. Jêle ki imza esta, na sıftey."

No antoloji de kam çino ke! Mevlana,

Nesimi, Sadi, Ömer Hayyami ra, Dante, Shakespeare, Hugo, Schiller u Goethe ra, Lorca, Brecht, Neruda, Pavase, Anna Ahmatova, Furuğ, Morante, Kavafis u Ritsos ra, Durrell, Yeats, Hesse, hata be Bachman, Kurd u Aravi, Ermeni u Azeriu ra, şirunê Rus ve İranuzu ra orneği, Nazım Hikmet, Külebi, hata be Ahmet Arifi.

Erzingan ra Apê Xidir:

**Ma zonê ma kerd tometê
sima hao ane hometê!**

Ali DİKME

Erzingan - Mı, na ammon Erzingan de Apê Xidir de ser zonê ma ju mobet kerd. Persê mı be cuwabê Apê Xidiri nia bi:

Tı çond serri de ra?

Hidir Yıldız: Kami ez berdo Dêsim de qeyd kerdo, ez nêzon. Ez hen zonen ke mı newayî viyarna.

Sima koti ra ame Erzingan?

Hidir Yıldız: Hetê Dêsim de dewa Khal Ferat esta. Nateniya Qızilkilise de manena. Ma uca ra ameyme ita. Bingê ma Dêsimizo. Khal Ferat, bonê uzağ bi.

Ma sima key amey, yeno to vir?

Hidir Yıldız: O oxt mı vir nino. Dewranê xêle virendo de ameyme.

Tı, zonê ma rindek qesey kena. Zono, pesê zere nêkena. Çutir, kami ra musa?

Hidir Yıldız: Ma qıdaye to, no zonê pi u khalikanê mao. Çutir ni zon kene xo vir ra. Esn u cısnê ma vatene, “zonê ma zonê Xıziri yo”.

Tı Tırki key mısra? Çıxa eskeriye kerde?

Hidir Yıldız: Tırki, ez ke şıyo esker, mı uza musna. “Mekteve Ali” de. Ez phonc serri esker de mendane.

Qır u pırre Dêsim yeno to vir?

Hidir Yıldız: Weey, qeso ke tı vana! Ez xort biyone.

Sima ki şî qerv?

Hidir Yıldız: Ma qerv nêşime. O oxt, ma bar kerdbi, hetê Feme de bime. Nae ke na hetê Pilemoriye ra dot bi, i dewi qerv nêrusnay.

Sima pilunê ma, ma ra oxto de vireno de vatene; “şere bıwane, şere mektevune pilu”. Sima nêverda ma na zonê xo qesey bikerime. Nika na zonê ma beno vind. Kes qesey nêkeno. Nae re se vana.

Seveve na zoni kam bi?

Hidir Yıldız: Bira na qesa to raşta. Hama tı ki zonenai ma çıra henı vate-ne?

Nê apo, ez nêzonen!

Hidir Yıldız: Eke henıyo, vınde to re na mesele areze kerı. Adet u kultur u zonê ma, qıdaye sarê ma bi. Sae ke na zon zonê Heq niyo! Heto jü ra Sarê Suren (Qızılbaşen), heto bin ra zonê Kırmancı, heto jü ra qır u pırre Dêsimu! Ma wayire çel u çik me. Ma vatene, “ninu çutir zerê na xıraviye ra vezeme”. Ma zokır va, “zonê xo qesey mêkere”.

Domon u tornê to pero na zon zonene?

Hidir Yıldız: Pero nêzonene.

Nika vane, Europa de zonê ma wane-ne, nusnene. Qeydu vane. Tı nae re se vane?

Hidir Yıldız: Heuuu! Ez inam nêken. Zonê ma ra kam yazı zono bira bira.

Apo ez wazon ke, perloda ke Vienna de vejına, aye ra nika tore tene bıwani. (Mı, Raa Ma ra tene wend. Ap Xidiri mı ra pers kerd na raye.)

Hidir Yıldız: Ne qıda, nae kam vezeno?

Ma iye ke uzarime ma vezeme Ap Xidir.

Hidir Yıldız: Nae sıkır, mı na ki hesne! Xızır, qurvete de sima ser ra perunê rakero. Ma kerd tomete, sima hao tepiya ardo homete. Zonê ma zonê jar u diyaruno.

Ap Xidir, lew nan to desta. Mı tı xêyle qefelna. Wes u war be. Heq, emro de derg to do.

Hidir Yıldız: Wayirê hard u asmeni, bojiye sima bicero. Xızır tenga sima de bıreso! Risıpiyê zonê xuye, sima ki wes u war be.

Zazaki ser ju film amaybi Vienna:

Zonê Ma Koti Yo!

Hallac Medien – Emser “Rocê Filmonê Kurdi-Vienna”, are 4 u 9e Gaxan de amay qayt kerdene. Ni karo de rınd u delali, serro ra nato “Federasyonê Komanê Kurdanê Austria” (Verband der Kurdischen Vereine in Österreich-FEYKOM) ano raşte. Hergo ju rocê dı film seyrbi. “Bekas”, “Kılama Dayıka Mın”, “Fecira”, “Hêvi”...

Recisorenya Veli Kahraman de ju filmo zonê Zazaki ser ki werte ni roco de amaybi Vienna: “Zonê Ma Koti Yo!” Nu film, roca 5e Gaxan sate 21:00 de da kay kerdene. Film, 61 (şest u ju) deka onceno. Mustafa Kahraman, Hatice Kahraman u Lebriz Bakır rol guretbi. Sebata malumato zafin, sima ke şikine qayte ni pencerê kere:

www.anadilimnerede.com

Koma Hard u Kulturê Dêsim-Vienna, sona kongre!

Raa Ma - “Koma Hard u Kulturê Dêsim - Vienna”, 18e Çeleye 2015 de sono kongre. Na komê, serra 2002y ra nato rakerdia u xızmetê de ra. Na komê, kongra xuya virenê ju serre ra raver ardbi meyda. İ Dêsimicê Viennaye ke amaybi sermiyanıya na komê, per u pia nêşikiyayi ververê jubin de vindere, hatam 2016i telewê de biguriye. Koma Dêsimı, na kongra xu caê DİDF (Gudrunstr. 133, 1100 Wien) de ana raşte.

.....
18e Çele 2015, Bazar
Sate: 13:00

Tel.: 0650 361 55 47

E-mail: info@hallac.org

Panka (Hallac Medien): Bank Austria

IBAN: AT82 1200 0513 2936 5507

BIC: BKAUATWW

Wayirê Pelge: Axademiê Elewıyanê Austria

Erğatkerdoği: Zeynep Arslan, Cemal Babayigit, Ali Heyder Cetecu, Ali Dikme, Kadir Karataş, Eren Kılıç, Süleyman Özdek, Hüseyin Şimşek, Bülent Tosun.

İ komê ke dest u poşt dane pelga Raa Ma: So-Be Tv, Komê Dêsimanê Vienna, Radonê Dêsim, Komê Wendoğonê Elewıyanê Vienna, Hallac Medien.

Austria de halê misletanê qickeko!

Hüseyin ŞİMŞEK

Vienna – Dina de dewletonê zafino de isonê xêlen ju mislet (sar) ra ye. Mislet ke siğleto, i bino re sermiyanen keno. Nika, çerxê dina nia çerexino! Bine sistemê qapitalisto de halê mecalê mislet nia ro. Zafine ra zonê i dewleto ki ebe namê i misletê siğleto ya ki sermiyano daniyo we. Misal, Tırkiya de Tırk siğlete, zonê dewletê Tırkiyo. Welato ke ma teyme, yane Austria de hal u demê na mesele tene termasa: Ma ita misletê xêlen ra vame “Austrianc”. Zonê dewleta Austria Almankıyo (Almankiyê Austria). Heto bin de na suke de xêle teni misletê qickeki ki este. Xırvatı, Çeki, Sloveni, Tırki, Macarı, Kurdi, Asuri, Slovaki, Zazai...

Hal u demê ni misletanê qickeko çituro? Austria de misletê qickeko (senikan) ra phonc teni ame naskerdene: Xırvatı, Çeki, Sloveni, Macarı, Slovaki u Asıqı (Romani). Ma, sebata mislet ke amo naskerd biyaene, çı lozımo? Sebata misletanê seniko, qanuno en viren serra 1815 de veciya: “Seneda Vienna!” Ni qanun de misletê qickeki, ebe “mislet senik”, “komê zoni” u “komê sari” tarif bene. U waxto ke ma cor ard zon ver, u waxt de hire dewleti amay telewe: Austria, Alamanıya (Prusya) u Urızan (Urızıa = Rusland). Welatê misletê Poleno, are ni hire dewleto de bare kerdbi. Ni hire dewleto, heqê misletanê ke ame naskerdene, daybi Poleno. U waxt Austria de padısayen biye, şınore xo zaf hiraybi. “Seneda Vienna” dima, Serqanunê 1867 de ki heqanê misletanê qickeko xore ca di.

Peyco, serra 1918 de Padısayena Austria rijıye, ju dewleta qickeke tepya mende. Poleno ki bi wayirê dewleta xo. Austria, serra 1918 de reşte komare (cumuriyeti). Herbê Dinawo Juen ra dima, serra 1919 de Pêameyişê St. Germain imza kerde. Gore ni pêameyiş, Dewleta Austria gereke i hemwelatkarane xuye ke misletanê qickeko raye, ino ki juduşt de bıvino. Hetê mislet ra kamci koke ra, kamci din u iman rayene bere, kamci zonu qesekene bikere! Austria ni atmosferi de, serra 1920 de ju serqanuno newi ard raşte. Şertê Pêameyişê St. Germain, kuyt bi ni serqanuni ki. Nu serqanun, ewro ki hurendia xo de vindetiyo. Austria, waxtê Komare Juen de sebata misletanê xuyo qickeken, pêameyişo viren serra 1920 de ebe Çekoslovakia imza kerd: Pêameyişê Brünner! Gore ni pêameyiş, misletê qickekono ke Çeko be Slovako ra Austria

de mende, i şikiyene ke ebe zonanê xu wendisxano de derso bidere. Na heqê, heqa zonanê xo de ders cıdayene biye. Hama, serra 1934 ra dima virende faşistê Austrici, ino ra tepya ki serra 1938 ra dima faşistanê Alamanu (Nazio), ni heqi werte ra kerd berz.

Eskerê Hitleri, serra 1938 de kuyt Austria, hukmateni gurete xo dest. Nu waxt ra dima, Austria endi ju dewleta xoserê nêbiye, bine bandıra Alamanıya de mendbi. Bibi ju eyaletê Alamanıya. Hitleri, Austria ki lewê (hetê) Alamanıya de kerde Herbê Dinawo Dien. Dewlet u düwelê faşisto, nu ceng kerd vind. Austria ki wertê (hetê) vind kerdene de mende. Ni dewletê faşisti (na are de Austria ki), vera isonane dina binê mobalonê gırano de meğel bibi. Gune (suce) tertelo, qırkerdişo vile ino de bi. 1945 de Austria ki sebata nu “gunê tertelo”, ju qanuno newi vet: Qanunê Gune Herbo! Ni qanun de sebata misletonê qickeko, xêle maddê (artikelê) muhimi bi. Misal, maddê 5in de, ju isoni welat ra vetene, guneo giran tarif kerdbi. Meramê ni artikeli o bi ke, kes misletanê qickeko caenê, erajıye, welatê xo ra mêvecero, kocı mêdero. Kam ke sucê de nıanen guret xo ser, u “gunekarê herbi”yo. Nu qanun, zonan u kulturane misletanê qickeko ki vayir vecino, keno hometa xo. Faşistanê Austrico, 1934 de Serqanunê Austria vurnaybi. Xêle heq u serbesti cıra vetbi. 1945 de Austria de ke Komera Dien ard lingo

ser, Serqanunê Austria reyna çerexna halê 1929ay. Heq u serbesti tepya ardi. Maddê Serqanunê Austriaye 7en, heqan u serbestianê misletanê qickeko, juduşt ra tarif keno, ceno bine homata xo.

Austria de “misletê qickekê ke qanun de ame naskerdene”

Herbê Dinawo Dien dima, Austria unca bibe ju dewlata xoser, Komera Dien veciyaybi meydan; hama, u heto bin de çar dewleti Austria re sermiyan kerdene. Ni çar dewleti, herb ra hewl veciyaybi: İngilızia, Fransa, Komela Soviye to u USA! Ni çar dewleto hatam serra 1955j, Austria bine bandıra xo de gurete. 15e Gulano 1955 de are Austriawo be ni çar dewleto de ju pêameyiş ard bine imza: Pêameyişê Dewleta Austria! Nu pêameyiş, a serre 27e Temmuzê de ama hurendi. Şertê juene na pêameyiş, nia bi: Are Austria be Alamanıya de yekbiyayen tomete biye! Şerto dien: Austria, Xırvatı be Sloveno, “misletê qickekê ke qanun de ame naskerdene” qebul kena.

Koti? Eyaletanê Burgenland, Kärnten u Steiermark de. Zonê ni misletı, i cao de ververê Almanki de “zonê qanun de ame naskerdene” bi. Çeberê dewlet u hukmat u huquq de i eyalet de ni zoni ki amene qesekerdene. Wendisxano de ebe ni zonu ki wendinene. Sebata misletê qickeko ju qonuno bini ki 7 Temmuzê 1976 de vecia: Qanunê Komanê Misletı! Ni qanun de “komê misleti” u “komê şari” tarif biyene. Ebe ni qanuni, şarê Macaro, Çeko u Slovako ki amay naskerdene. 1993 de Austria, Romani (“Asıqı”) ki ebe tarfê “komê şari” naskerdi.

Austria; kamiya, zon u kulturê ma ki nasbikero!

Austria, ebe kamçı şerto ju misletı senik naskerdene? İ misletê ke se serro ra nato, na welat de ju ca de nişene ro u weşiyene; koti ke nişene ro, uca wayirê mal u milk u eraziye; wayirê ju zon u kulturê xasê; ju ki gereke hemwelatkarê na dewletê bere. Nika pers bıkime: 50 serre ra nato, na dewletê de Tırki, Kurdi, Erabi, Zazai, Ecemi ki este; ni, serro ra nato karkerdanê meymani ya ki koçdari niye, hemwelatkarê Austriaye. Çar neslo itare. Hatam nika i misletê ame naskerdene, ino ra siğlete senik niye. Ni misletê newi, çıra nêne naskerdene? Nara dima, persê mao newi nuyo! Ma wazeme ke dewleta Austria; kamiya, zon u kulturê ma ki nasbikero!

RaaMa

Pelga Zazaki/Kırmancı Gağane 2014, Amor: 6